Stigende fødevarepriser er ikke lig øget profit for dagligvarekæderne

Siden juni 2021, hvor inflationen tog fart, er de danske fødevarepriser steget med 28,3 pct. De højere priser dækker dog over markant stigende producentpriser og lønomkostninger, som har presset dagligvarekædernes bruttoavance.

Stigende producentpriser har ført til højere forbrugerpriser

Inflationen i Danmark har nu fundet et mere normalt leje omkring 2 pct., hvilket også er tilfældet i resten af EU27.[1] Priserne stiger dermed fortsat, men i et langt mere afdæmpet tempo end de foregående år. Den mere moderate inflation afspejler sig også i fødevarepriserne i dagligvarebutikkerne, efter en periode med markante stigninger siden 2021.

Selvom fødevarepriserne i dagligvarebutikkerne fortsat ligger på et højere niveau end før, er det ikke ensbetydende med øget profit for dagligvarekæderne. Det skyldes, at deres indkøbsomkostninger også er steget betydeligt. Producentpriserne – den pris, som dagligvarekæderne betaler til producenterne – var i maj 2025 steget med 29,4 pct. sammenlignet med midten af 2021, hvor inflationen tog fart. I samme periode er forbrugerpriserne på fødevarer steget med 28,3 pct., hvilket indikerer, at en del af omkostningsstigningen ikke er blevet fuldt overført til forbrugerne.

Producentpriserne på fødevarer er med andre ord steget mere end forbrugerpriserne de seneste tre år, se figur 1. Det er et tegn på, at dagligvarekæderne har absorberet dele af prisstigningerne selv og ikke sendt dem videre til forbrugerne.

Råvarepriserne er steget markant de seneste fem år

Udviklingen i de globale råvarepriser har de seneste år også oversteget prisstigningerne på fødevarer i de danske dagligvarebutikker. Ifølge FN's fødevare- og landbrugsorganisation (FAO) er det samlede internationale råvareprisindeks steget markant siden slutningen af 2020, se figur 2. Det globale prisindeks toppede i midten af 2022 og er siden faldet en smule, men ligger fortsat på et markant højere niveau end før prisstigningerne tog fart.

Sammenlignet med denne udvikling har de danske fødevarepriser i samme periode haft en mere afdæmpet stigning, og har i næsten hele perioden ligget under råvareprisudviklingen. Det betyder, at dagligvarepriserne i Danmark ikke i samme grad har afspejlet de kraftige globale råvareprisstigninger.

Figur 1: Udviklingen i producent- og forbrugerpriser på fødevarer fra januar 2009 til maj 2025

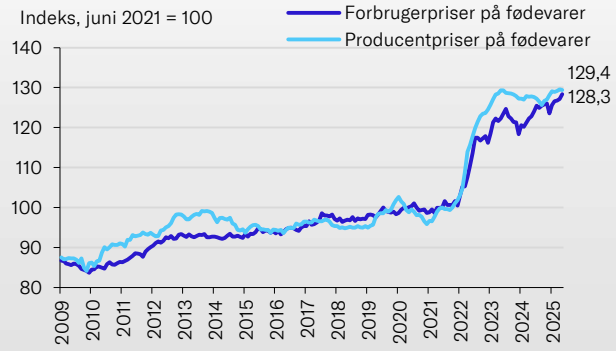

Kilde: Dansk Erhverv pba. Danmarks Statistik PRIS111 og PRIS4321.
Note: Juni 2021 er sat lig 100 for at vise den samlede udvikling i hhv. producent- og forbrugerpriser på fødevarer siden de årlige prisstigninger begyndte at stige markant mere end før medio 2021.

Figur 2: Udvikling i FN's råvareprisindeks og danske fødevarepriser

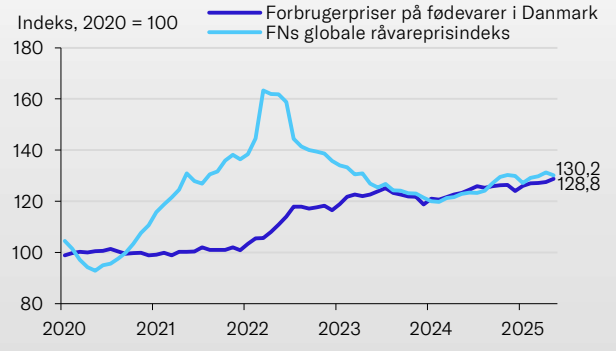

Kilde: Dansk Erhverv pba. Danmarks Statistik og FN.

[1] Kilde: Eurostat, tabel prc_hicp_manr.

KONTAKT: ØKONOM MADS MATHIAS JENSEN PÅ MAMJ@DANSKERHVERV.DK ELLER PÅ TLF. +45 7225 5545

OM DETTE NOTAT: Arbejdet med analysenotatet er afsluttet den 25. juni 2025.

Prisforskel fører til lavere bruttoavancer

Forskellen i prisudviklingen de seneste år har medført, at bruttoavancen i danske supermarkeder faldt til 9 pct. i 1. kvartal 2023, se figur 3. I 1. kvartal 2025 var den igen steget til 12,8 pct., men ligger stadig en smule under det historiske gennemsnit på 14,7 pct. Til sammenligning er bruttoavancen i resten af erhvervslivet væsentligt højere og udgjorde i 1. kvartal 2025 30,2 pct. - mere end dobbelt så meget som i supermarkederne.

Bruttoavancen viser, hvor stor en andel af omsætningen der er tilbage til at dække faste omkostninger, når de variable omkostninger er betalt. Den lave bruttoavance i de senere år understreger, at dagligvarebutikkerne ikke har øget deres overskud, men tværtimod har absorberet en del af prisstigningerne i stedet for at sende dem fuldt videre til forbrugerne.

Fødevarepriserne er lavere i Danmark

Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen har i en analyse undersøgt udviklingen i de velstandskorrigerede nettopriser på fødevarer frem til 2022 og sammenlignet dem med seks andre sammenlignelige EU-lande (EU7). Ved at korrigere for forskelle i moms, afgifter, tilbud og det generelle velstandsniveau giver analysen et mere retvisende billede af prisniveauet i Danmark sammenlignet med resten af Europa.

Analysen viser, at de danske velstandskorrigerede nettopriser på fødevarer i perioden fra 2002 til 2017 har svinget inden for et interval på plus/minus fem pct. i forhold til gennemsnittet for EU7-landene. I nogle år var de danske priser lidt højere, mens de i andre år var lavere. Siden 2018 har prisudviklingen dog været mere entydig, idet de danske fødevarepriser konsekvent har ligget 5-7 pct. under gennemsnittet for EU7-landene, se figur 4.

Europæiske supermarkeders bruttoavancer er væsentligt højere

Mens de danske fødevarepriser har ligget relativt lavt i en europæisk kontekst de seneste år, afspejler det sig også i dagligvarebutikkernes bruttoavance. En sammenligning med europæiske supermarkedskæder viser, at de generelt opererer med en væsentligt højere bruttoavance. Som det fremgår af figur 5, har ni udvalgte europæiske supermarkedskæder typisk en bruttoavance på over 22 pct., hvilket står i skarp kontrast til den danske bruttoavance, der i 1. kvartal 2025 var 12,8 pct.

Den markante forskel i bruttoavancer kan skyldes flere faktorer, herunder varierende konkurrenceforhold, omkostningsstrukturer og forskelle i indkøbspriser. En lavere bruttoavance kan være et udtryk for hårdere priskonkurrence i Danmark, hvor supermarkedskæderne i højere grad er presset til at reducere deres avancer for at tiltrække kunder. Dette har muligvis været en medvirkende årsag til, at de danske fødevarepriser har ligget under EU7-gennemsnittet de seneste år. Samtidig kan en lavere bruttoavance også indikere, at supermarkedskæderne har absorberet en del af de stigende producentpriser i stedet for at overvælte dem fuldt ud på forbrugerne.

Figur 3: Bruttoavanceprocent for supermarkeder og erhverv i alt fra 2009K1 til 2025K1

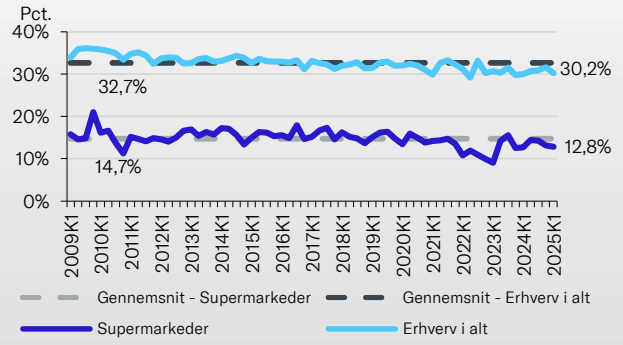

Kilde: Dansk Erhverv pba. Danmarks Statistik, tabel FIKS44.

Figur 4: Udvikling i de relative velstandskorrigerede fødevarepriser i Danmark

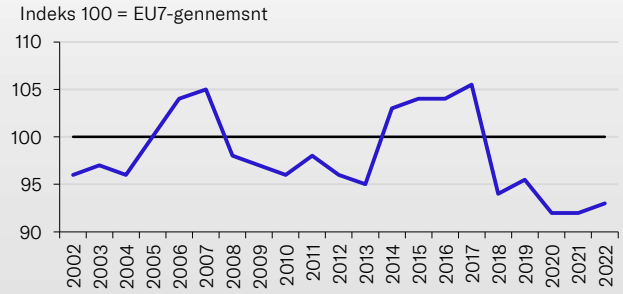

Kilde: Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen, Prisniveauet i Danmark, november 2024. **Note**: Figuren viser Danmarks afvigelse fra gennemsnittet for EU7-landene, der er sat til 100. EU7 dækker over Danmark, Finland, Frankrig, Italien, Belgien, Tyskland og Holland.

Figur 5: Bruttoavanceprocent hos 9 europæiske supermarkedskæder

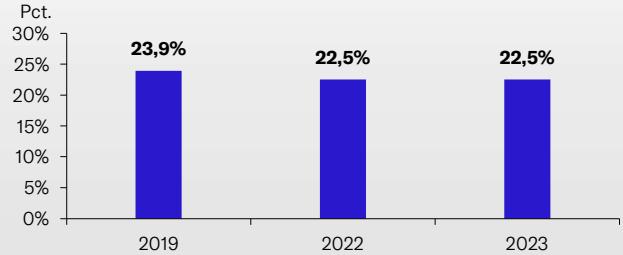

Kilde: Eurocommerce, The State of Grocery Retail 2024.
Note: Figuren viser bruttoavancen i de følgende 9 europæiske supermarkedskæder: Ahold Delhaize, Carrefour, ICA, Axfood, ELO S.A., Kesko, DIA, Jeronimo Martins og Sonae Retail

KONTAKT: ØKONOM MADS MATHIAS JENSEN PÅ MAMJ@DANSKERHVERV.DK ELLER PÅ TLF. +45 7225 5545

OM DETTE NOTAT: Arbejdet med analysenotatet er afsluttet den 25. juni 2025.